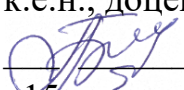

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра економіки і бізнесу

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Підприємництво та
бізнес-технології»
доц. Болтянська Л.О.
«15» серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри,
к.е.н., доцент
 Лариса БОЛТЯНСЬКА
«15» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

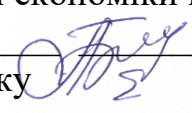
«Інформаційні системи і технології»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за ОПП «Підприємництво та
бізнес-технології»
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

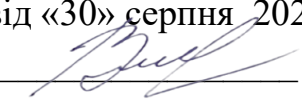
2025 – 2026 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційні системи та технології» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за ОПП «Підприємництво та бізнес-технології» (на основі повної загальної середньої освіти). Запоріжжя, ТДАТУ. 2024. 13 с.

Розробник: к.е.н., доцент Оксана Лисак

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки і бізнесу
Протокол № 1 від «11» серпня 2024 року
Завідувач кафедри економіки і бізнесу
к.е.н., доцент _____ Лариса БОЛТЯНСЬКА
15 серпня 2024 року

Схвалено методичною комісією факультет економіки та бізнесу для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за ОПП Підприємництво та бізнес-технології (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол від «30» серпня 2024 року №
Голова, доц. _____ Юлія ВОРОНІНА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u>	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність: <u>076 Підприємництво та торгівля</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		1	2-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 4,5 год.	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	28 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	28 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	64 год.
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передмова

Сучасний розвиток підприємництва та торгівлі неможливий без широкого впровадження інформаційних систем та технологій. Вони є ключовим інструментом цифрової трансформації бізнесу, оскільки дозволяють автоматизувати бізнес-процеси, оптимізувати управління ресурсами, забезпечувати ефективну комунікацію та прийняття рішень на основі аналітичних даних. Використання інформаційних технологій дає можливість швидко та якісно отримувати, обробляти й зберігати інформацію, підтримувати прийняття управлінських рішень, формувати конкурентні переваги на ринку, розвивати електронну комерцію та інші цифрові формати ведення бізнесу.

Мета вивчення дисципліни: надати здобувачам системні знання про інформаційні системи та технології, що застосовуються в підприємницькій діяльності та торгівлі, а також розвинути практичні навички використання сучасних ІТ-інструментів у бізнесі.

Завдання дисципліни

- ознайомлення з теоретичними основами інформаційних систем і технологій;
- формування розуміння ролі ІТ у розвитку бізнесу та цифровій трансформації;
- опанування офісних, аналітичних та облікових програм;
- набуття практичних навичок роботи з CRM- та ERP-системами, інструментами електронної комерції, електронного документообігу, хмарними сервісами;
- формування компетентностей у сфері інформаційної безпеки та етики використання ІТ у бізнесі.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких і торговельних структур.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких та торговельних структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур.

Програмні результати навчання

РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва і торгівлі.

РН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва та торгівлі.

РН 23. Демонструвати вміння застосовувати креативний підхід та критичне мислення у процесі здійснення досліджень та навички використання цифрових технологій для створення презентаційних матеріалів за результатами досліджень.

Soft skills:

- **комунікативні навички:** письмове, вербальне й невербальне спілкування;
- уміння спілкуватися по e-mail; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді.

- **уміння виступати привселюдно:** навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації.

- **керування часом** - уміння справлятися із завданнями вчасно.

- **гнучкість і адаптивність:** гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем.

- **лідерські якості:** уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати.

- **особисті якості:** креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до навколишніх.

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПП «Підприємництво та торгівля».

Перелік навчальних дисциплін, знання з яких потрібні для вивчення освітньої компоненти Інформаційні системи та технології: «Статистика».

Перелік навчальних дисциплін, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти «Інформаційні системи та технологій в

економіці»: «Статистика», «Основи підприємництва», «Електронна комерція», «Дослідження ринку», «Економіка підприємства».

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи інформаційних систем та технологій

Тема 1. Вступ до інформаційних систем та технологій у підприємстві та торгівлі.

Сутність і значення інформаційних систем. Етапи розвитку інформаційних технологій. Роль ІТ у підприємстві та торгівлі. Інформатизація економічної діяльності та напрями цифрової трансформації. Поняття інформації та її властивості. Інформаційні потреби бізнесу.

Тема 2. Класифікація інформаційних систем.

Основні типи інформаційних систем: управлінські, аналітичні, облікові, спеціалізовані. Їх структура та функціональні можливості. Приклади застосування ІС у підприємстві та торгівлі. Порівняльна характеристика різних класів ІС.

Тема 3. Архітектура комп'ютерних систем і мереж.

Будова комп'ютерних систем та їх компоненти. Принципи функціонування апаратного забезпечення. Локальні та глобальні комп'ютерні мережі. Інтернет як середовище для розвитку бізнесу. Хмарні платформи і технології клієнт–сервер.

Тема 4. Програмне забезпечення: системне, прикладне, спеціалізоване.

Системне ПЗ та його роль. Прикладне програмне забезпечення для бізнесу (офісні пакети, бухгалтерські та аналітичні програми). Спеціалізовані рішення для торгівлі та підприємства. Сучасні тенденції у розвитку програмного забезпечення.

Тема 5. Інформаційні ресурси, бази даних та захист даних.

Поняття інформаційних ресурсів. Основні види даних. Методи зберігання та обробки інформації. Основи організації баз даних. Загрози інформаційній безпеці та напрями їх подолання. Нормативно-правові та етичні аспекти захисту даних.

Змістовий модуль 2. Інформаційні технології у бізнесі та інструменти для підприємця

Тема 6. Офісні інструменти та системи електронного документообігу.

Призначення та функції сучасних офісних сервісів. Google Workspace (Docs, Sheets, Drive, Meet) та Microsoft 365 (Word, Excel, Teams, OneDrive). Електронний документообіг: принципи, організація та переваги для бізнесу. Спільна робота у хмарному середовищі.

Тема 7. Excel та хмарні технології в бізнесі.

Excel як інструмент для аналізу даних і візуалізації. Формули, діаграми, зведені таблиці. Використання Excel у підприємницькій діяльності. Основи роботи з базами даних у середовищі Excel. Хмарні сервіси для зберігання, обміну та спільної роботи з інформацією.

Тема 8. Автоматизація бізнес-процесів та цифрова трансформація.

Сутність автоматизації бізнес-процесів. Основні напрями цифрової трансформації підприємств. Інструменти для оптимізації діяльності. Приклади автоматизації у торгівлі та підприємстві. Виклики й перспективи впровадження.

Тема 9. CRM- та ERP-системи: можливості та значення в торгівлі.

CRM-системи як інструмент управління клієнтськими відносинами. Основні функції: база клієнтів, управління продажами, маркетингова аналітика. ERP-системи для управління ресурсами підприємства. Популярні CRM/ERP-платформи (Bitrix24, SAP, Oracle, Microsoft Dynamics).

Тема 10. Інформаційна безпека та етика використання ІТ у бізнесі.

Поняття інформаційної безпеки. Основні види загроз і методи захисту. Політика безпеки підприємства. Кібергігієна та захист персональних даних. Етичні норми у використанні ІТ та дотримання законодавчих вимог.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи інформаційних систем та технологій»							
1	Лекція 1	Вступ до інформаційних систем та технологій у підприємстві та торгівлі	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Вступ до інформаційних систем та технологій у підприємстві та торгівлі	-	-	2		3
	Самостійна робота 1	Виконання практичних завдань, робота на НПП	-	-		4	2
2	Лекція 2	Класифікація інформаційних систем	2	-			
	Практичне заняття 2	Класифікація інформаційних систем	-	-	2		3
	Самостійна робота 2	Виконання практичних завдань, робота на НПП	-	-		4	2
3	Лекція 3	Архітектура комп'ютерних систем і мереж	2	-			
	Практичне заняття 3	Архітектура комп'ютерних систем і мереж	-	-	2		3
	Самостійна робота 3	Виконання практичних завдань, робота на НПП	-	--		4	2
4	Лекція 4	Програмне забезпечення: системне, прикладне, спеціалізоване	2		-		
	Практичне заняття 4	Програмне забезпечення: системне, прикладне, спеціалізоване	-	-	2		1,5
	Самостійна робота 4	Виконання практичних завдань, робота на НПП	-	-	-	4	1
5	Лекція 5	Програмне забезпечення: системне, прикладне, спеціалізоване	2	-	-		
	Практичне заняття 5	Програмне забезпечення: системне, прикладне, спеціалізоване	-	-	2		1,5
	Самостійна робота 5	Виконання практичних завдань, робота на НПП	-	-	-	4	1
6	Лекція 6	Інформаційні ресурси, бази даних та захист даних	2	-			
	Практичне заняття 6	Інформаційні ресурси, бази даних та захист даних	-	-	2		1,5
	Самостійна робота 6	Виконання практичних завдань, робота на НПП	-	-		4	1
7	Лекція 7	Інформаційні ресурси, бази даних та захист даних	2	--			
	Практичне заняття 7	Інформаційні ресурси, бази даних та захист даних	-		2		1,5
	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I	-	-	-	8	1
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I	-	-	-		10
Всього за змістовий модуль 1 - 60 год.			14	0	14	32	35

Змістовий модуль 2. «Прикладне програмне забезпечення загального та спеціального призначення в управлінській діяльності»							
8	Лекція 8	Офісні інструменти та системи електронного документообігу	2	-	--	-	-
	Практичне заняття 8	Офісні інструменти та системи електронного документообігу	-	-	2	-	1,5
	Самостійна робота 8	Виконання практичних завдань, робота на НІП	-	-	-	4	1
9	Лекція 9	Офісні інструменти та системи електронного документообігу	2	-	-	-	
	Практичне заняття 9	Офісні інструменти та системи електронного документообігу	-	-	2	-	1,5
	Самостійна робота 9	Виконання практичних завдань, робота на НІП	-	-	-	4	1
10	Лекція 10	Excel та хмарні технології в бізнесі	2	-	-	-	
	Практичне заняття 10	Excel та хмарні технології в бізнесі	-	-	2	-	1,5
	Самостійна робота 10	Виконання практичних завдань, робота на НІП	-	-	-	4	1
11	Лекція 11	Excel та хмарні технології в бізнесі	2	-		-	
	Практичне заняття 11	Excel та хмарні технології в бізнесі	--	-	2	-	1,5
	Самостійна робота 11	Виконання практичних завдань, робота на НІП	-	-	--	4	1
12	Лекція 12	Автоматизація бізнес-процесів та цифрова трансформація	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 12	Автоматизація бізнес-процесів та цифрова трансформація	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 12	Виконання практичних завдань, робота на НІП	-	-	-	4	2
13	Лекція 13	CRM- та ERP-системи: можливості та значення в торгівлі	2	-	--		-
	Практичне заняття 13	CRM- та ERP-системи: можливості та значення в торгівлі	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 13	Виконання практичних завдань, робота на НІП	-	-	-	4	2
14	Лекція 14	Інформаційна безпека та етика використання ІТ у бізнесі	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 14	Інформаційна безпека та етика використання ІТ у бізнесі	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 14	Виконання практичних завдань, робота на НІП	-	-	-	4	2
15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II	-	-	-	8	-
	ПМК II	Підсумковий контроль за змістовий модуль II	-	-	-	-	10
Всього за змістовний модуль 2 – 60 год.			14	0	14	32	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.			28	0	28	64	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Сутність та значення інформаційних систем у підприємстві та торгівлі.
2. Етапи розвитку інформаційних технологій та їх вплив на бізнес.
3. Інформатизація економічної діяльності: основні напрями та цілі.
4. Поняття інформації, її властивості та вимоги до якості інформації.
5. Інформаційні потреби сучасного бізнесу.
6. Класифікація інформаційних систем: управлінські, аналітичні, облікові, спеціалізовані.
7. Структура та функціональні можливості управлінських інформаційних систем.
8. Аналітичні та облікові системи: призначення, сфери застосування.
9. Спеціалізовані інформаційні системи у торгівлі та підприємстві.
10. Архітектура комп'ютерних систем: основні компоненти та їх функції.
11. Типи комп'ютерних мереж: локальні, глобальні, корпоративні.
12. Хмарні технології та принцип «клієнт–сервер» у побудові інформаційних систем.
13. Системне програмне забезпечення та його роль у функціонуванні інформаційних систем.
14. Прикладне програмне забезпечення для бізнесу: види та приклади використання.
15. Спеціалізоване програмне забезпечення у підприємстві та торгівлі.
16. Поняття інформаційних ресурсів та їх класифікація.
17. Бази даних: сутність, функції, приклади застосування.
18. Методи зберігання та обробки інформації.
19. Основні загрози інформаційній безпеці та способи їх подолання.
20. Правові та етичні аспекти захисту інформації у підприємницькій діяльності.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Призначення та функції сучасних офісних інструментів у бізнесі.
2. Особливості використання Google Workspace (Docs, Sheets, Drive, Meet) у підприємницькій діяльності.
3. Можливості Microsoft 365 (Word, Excel, Teams, OneDrive) для торгівлі та бізнесу.
4. Електронний документообіг: принципи, переваги та приклади впровадження.

5. Організація спільної роботи у хмарному середовищі.
6. Excel як інструмент аналізу даних у бізнесі.
7. Формули та діаграми в Excel: практичні аспекти використання.
8. Зведені таблиці та їх роль в аналітиці підприємства.
9. Основи роботи з базами даних у середовищі Excel.
10. Хмарні технології для зберігання, обміну та спільної роботи з даними.
11. Сутність автоматизації бізнес-процесів.
12. Приклади автоматизації у торгівлі та підприємстві.
13. Основні напрями цифрової трансформації бізнесу.
14. Інструменти оптимізації бізнес-процесів.
15. CRM-системи: сутність та основні функціональні можливості.
16. Значення CRM у торгівлі та управлінні клієнтськими відносинами.
17. ERP-системи: сутність, структура та сфери використання.
18. Приклади сучасних CRM та ERP-платформ (Bitrix24, SAP, Oracle, Microsoft Dynamics).
19. Інформаційна безпека в бізнесі: поняття та основні принципи.
20. Види загроз інформаційній безпеці та методи їх попередження.
21. Політика безпеки підприємства у сфері ІТ.
22. Кібергігієна та захист персональних даних.
23. Етичні норми у використанні інформаційних технологій.
24. Законодавчі вимоги щодо інформаційної безпеки у бізнесі.

6 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються в процесі проведення лекційних та практичних занять з навчальної дисципліни Інформаційні системи та технології: лекції з використанням мультимедійних презентацій та проблемного викладання, робота в групах, розв'язування ситуаційних завдань, кейсів.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Інформаційні системи і технології. Частина 1: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Азарова А. О., Юрчук Н. П., Муращенко О. Г. Вінниця: ВНТУ. 2024. 152 с.
https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2025/Azarova_P1_2024_152.pdf
2. Інформаційні системи і технології. Частина 2: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Азарова А. О., Юрчук Н. П., Нікіфорова Л. О., Шиян А. А. Вінниця: ВНТУ, 2024. 160 с.
https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2025/Azarova_P2_2024_160.pdf

3. Інформаційні системи та технології : навчальний посібник. / Т.А. Бутенко, В.М. Сирий. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 207 с.
<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/fl665c55-5486-4969-9dea-33781a4b3e23/content>
4. Інформаційні системи та технології в галузі. Навчальний посібник. / О.В. Зелінська, Н.А. Потапова, Л.О.Волонтир, Вінниця: ВНАУ, 2020. 263 с.
5. Інформаційно-комунікаційні технологій в бізнесі [Електронний ресурс]: навч.посіб.: конспект лекцій для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Уклад. Чупріна М.О. Електронні текстові дані (1 файл: 663 Кбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2020. 116 с. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/9076cf1d-43e1-4146-bf81-76eeb735169b/content>

Допоміжна

6. SCM-системи як засіб автоматизації управління постачанням / Лисак О.І. / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки). Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2022. No 1(45). с. 125-132.
7. Безпарточний М.Г. Інформаційні системи та технології в логістичній діяльності підприємства / М.Г. Безпарточний, Т. Атанасова // Сучасна економічна наука: теорія і практика: матеріали XIV Всеукраїнської наук.–практ. Інтернет-конф. з міжнар. участю, 07 листоп. 2024 р. Полтава: Нац. ун–т імені Юрія Кондратюка, 2024. С. 9–11.
8. Бутенко Т.А., Сирий В.М. Економічна інформатика : навч. посіб. для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 206 спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х.: 2020. 188 с.
9. Грибовська, Ю., Кононенко, Ж. Застосування інформаційних систем в управлінні підприємством. Економіка та суспільство. 2023. 47. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-84>
10. Григор'єва, Т., Розенвассер, Д., Дишкантюк, Ю. Інформаційні технології в бізнесі. Економіка та суспільство. 2025. 72. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-33>
11. Демиденко М.А. Системи підтримки прийняття рішень : навч. посіб. Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Д. : 2016. 104 с.
12. Інформаційні системи і технології в банківській діяльності: навч. посіб. / Л.В. Дубчак, Л.А. Ключко, В.Ю. Свириденко. – Ірпінь: Видавництво Національного університету державної податкової служби України, 2016. 248 с.

13. Семенов С.Г., Подорожняк А.О., Баленко О.І., С.Ю. Гавриленко Захист інформації в комп'ютерних системах та мережах : навч. посіб. – Х.: НТУ «ХПІ», 2014.– 251 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/37596>.
14. Сендзюк М. А. Інформаційні системи і технології в економіці: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / М. А. Сендзюк. – К.: КНЕУ, 2010. – 68с.
15. Чумаков А.Г. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. – Дніпро: «ФОП Дробязко С.І.», 2018. 174 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри економіки і бізнесу.
4. Сайт кафедри економіки і бізнесу <http://www.tsatu.edu.ua/et/>
5. Internet.